

Osijeku, Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Nišu, Buenos Airesu, Lausanni, Parizu, Rio de Janeiru, Düsseldorfu, Varaždinu, Bruxellesu, Salzburgu i Aix-en-Provenceu. Dobila je Grand Prix na XIII. bijenalu u São Paulu (1975) i Herderovu nagradu u Beču (1978). Djela joj se nalaze u brojnim muzejima i priv. kolekcijama (Stedelijk muzej u Amsterdamu, Metropolitan muzej u New Yorku, Irving Stone Coll u Los Angelesu, MUO u Zagrebu, Museum Bellerive u Zürichu, Institut für Moderne Kunst u Nürnbergu, Coll. Nobile u Gènev, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris u Parizu, Musée des Beaux Arts u Bordeauxu). Bavila se crtežom, bila pedagoginja i pisala o problemima suvremene tapiserije.

LIT.: K. Prijatelj, Uz tapiserije Jagode Buić, Mogućnosti, 1965, 2. — V. Richter, Jagoda Buić (katalog), Beograd 1967. — J. Denegri, La tapisserie gestuelle de Jagoda Buić, Opus international (Paris), 1970, 18. — A. Kuenzi, La nouvelle tapisserie, Gènev 1973. — Z. Novak, Tragovima Arijadnine niti, Oko, 11. III. 1976. — Z. Kržišnik, Jagoda Buić (katalog), Ljubljana 1979. — T. Maroević, Duh rituala, Vjesnik, 25. VIII. 1981. — Z. Kržišnik (s grupom autora), Jagoda Buić, Ljubljana 1988. J. Dep.

BUIĆI, selo u Župi dubrovačkoj sa crkvom Sv. Đurđa, koja se spominje 1321, i srednjovj. nekropolom ornamentiranih stećaka. Nekoliko ulomaka starokršć. plastike uzidano je u zidove sadašnje crkve. U naselju se nalaze i ostaci ljetnikovca s mlinicom, kapelom, terasom i vrtom, spaljeni 1806. LIT.: C. Fisković, Stećci u Cavtatu i u Dubrovačkoj Župi, Prilozi — Dalmacija, 1961. — V. Kojaković, Kuće dubrovačke vlastele i pučana u Župi, Dubrovnik, 1978, 6. Du. Bě.

BUJAS, Ramiro, psiholog (Budva, 23. VIII. 1879 — Zagreb, 3. X. 1959). Profesor psihologije na Sveučilištu u Zagrebu. S likovnim umjetnostima povezani su neki njegovi radovi iz teorije fenomena vida. Bavio se likovnom kritikom i analizom umj. spomenika Dubrovnika.

BIBL.: Über Kontrastempfindungen, Naumburg 1926; Iz dubrovačkih starina, Rešetarov zbornik, 1931; Über den Zusammenhang zwischen positiven und negativen Nachbild, Acta Instituti psychologici Universitatis zagrebensis, 1932; Le contraste simultané, est-il expliqué?, ibid., 1947. L. D.

BUJE, grad u Z Istri, na raskrižju cesta Pula — Trst i Umag — Buzet. Najvjerojatnije već prapov. gradina, a u rim. doba naselje *Bullea* (mnogobrojni ant. ostaci). U blizini grada slav. nekropola iz IX. st. Stari dio grada očuvao je srednjovj. urbanu strukturu sa središnjim trgom, uskim ulicama i zidinama (obnavljanima u XV. i XVII. st.) sa srednjovj. kulom. Osim venecijanske lođe u gradu ima više patricijskih palača. Osobito je zanimljiva palača na glavnomu trgu, sagrađena u stilu venecijanske cvjetne gotike s oslikanom fasadom iz XV. st. Tu je i kameni stup s mjerama za dužinu (XVI. st.). Na istome se trgu nalazi i župna crkva Sv. Servola, iz XVI. st., podignuta vjerojatno na ostacima rim. hrama (s uzidanim ulomcima rim. i ranosrednjovj. stupova, stela i natpisa). Prvotno trobrodna, crkva je pregrađivanjem u XVIII. st. pretvorena u jednobrodnu; barokna je fasada ostala nedovršena, a na njezinu vrhu romanički je reljef anđela. U crkvi se čuvaju dva drvena kipa Majke Božje s djetetom (XIV. i XV. st.), drveni kip Sv. Barbare (XV. st.), kipovi Sv. Servola i Sv. Sebastijana (rad venec. kipara Giovannija Marchirija iz 1737), barokna slika s vedutom Buja (XVIII. st., nepoznati venec. autor), velike orgulje sa srebrnim piscima, te liturgijski pribor iz XVII. i XVIII. st. Zvonik iz XVI. st. odijeljen je od crkve i nosi uzidane grbove (lav Sv. Marka). — U crkvi Sv. Marije, s kraja XV. st. smještena izvan zidina, nalazi se gotička drvena Majka Božja (XV. st.), renesansna pozlaćena željezna vrata (XVI. st.), *Pietà* — tempera na drvu s bizantskim karakteristikama (XV. st.), osam slika s biblijskim prizorima (rad Venecijanca Gaspara della Vecchije s poč. XVIII. st.), te srebrni liturgijski pribor i svjetiljke (XVIII. — XIX. st.). U gradu je i muzej s etnografskom zbirkom i zanimljivim prikazima tradicionalnih zanata. U novom dijelu grada je spomenik *Prijenos ranjenika*, rad V. Radauša.

LIT.: F. Semi, L'Arte in Istria, Parenzo 1937. — B. Marušić, Staroslovanski grob u Bujah, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1955. — R. Matejčić, Scavi archaeologici a Kaštel presso Buje, Panorama, 1955, 19. — B. Bačić, Ilirsko žarno groblje u Kaštelu kraj Buja, Jadranski zbornik, 1957. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. — V. Ekl, Gotičko kiparstvo u Istri, Zagreb 1983. Ma. Š.

BUKAL, Josip, slikar (Zagreb, 13. III. 1942). Završio je Akademiju u Zagrebu 1965 (O. Postružnik). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1968 — 72. Crtač i kolorist, bavi se grafikom (serigrafija u boji) i grafičkim oblikovanjem. Autor plakata u kojima kombinira secesijsku ornamentiku s agresivnim elementima pop-arta i psihodeličke umjetnosti. Samostalno izlagao u Zagrebu 1986. i 1989.

LIT.: B. Glumac, Nudim svoj plakat, Arena, 18. X. 1974. Ž. Sa.

BUKOVAC, špilja i arheol. nalazište *JJ* od Lokava. Nadene su opaljene i raskoljene životinjske kosti, probušene medvjede kosti, a najznačajniji je

J. BUIĆ, *Medea*

nalaz lijepo obrađeni šiljak od jelenjeg roga; ima pomno obrađen vrh koji je uglačan, kao i njegove bočne strane. Na temelju dosadašnjih paleolitičkih istraživanja nalazi iz špilje Bukovac pripadaju mlađem aurignacieniu.

LIT.: M. Marez, Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, u djelu: Praistorija jugoslavenskih zemalja, I, Sarajevo 1979, str. 228 — 229. R.

BUKOVAC, Vlaho, slikar (Cavtat, 4. VII. 1855 — Prag, 23. IV. 1922). Sa stricem odlazi 1866. u Ameriku; bio je kadet na dubrovačkom jedrenjaku; radio u Peru i San Franciscu gdje se počeo amaterski baviti slikarstvom. Poslije povratka u domovinu 1876. otkriva ga dubrovački pjesnik M.

BUJE, ulaz župne crkve

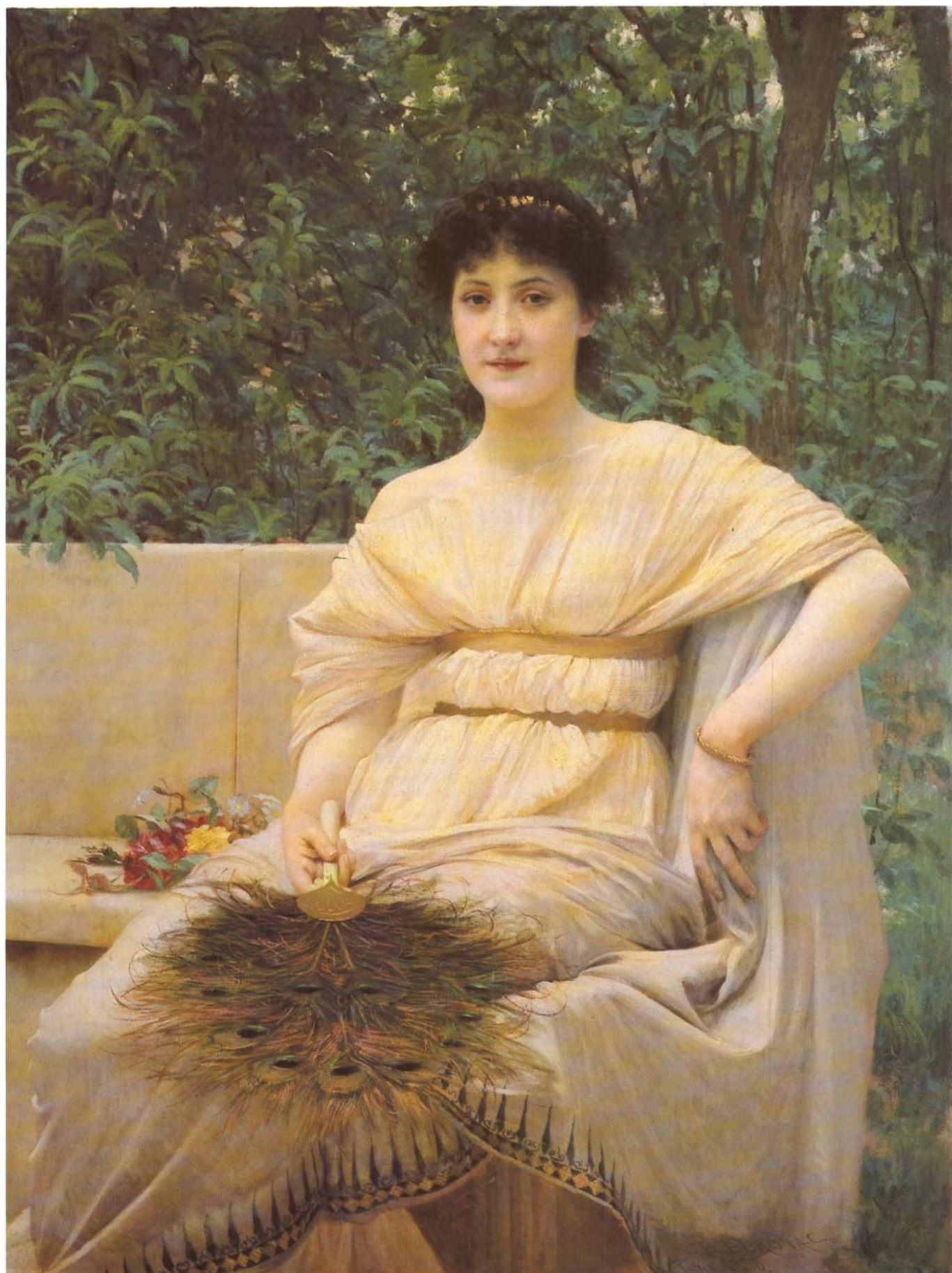
V. BUKOVAC, *Gundulićev san*. Zagreb, Moderna galerija

V. BUKOVAC, *Portret Gustava Pongratza*. Zagreb, priv. zbirka

Pucić, savjetuje da slavenizira svoje ime *Fagioni* u Bukovac i odvodi ga u Pariz. Studira na École des Beaux-Arts kod A. Cabanela, predvodnika franc. akademizma. Još kao đak izlaže 1878. u pariškom Salonu *Crnogorku na obrani*. Do kraja pariške faze (1893), hvaljen od kritike, stalno je prisutan u Salonu — prvo s temama iz crnogorskoga života i aktovima (*La grande Iza*, 1882) a zatim izlaže portrete. Izvrsno svladanim zanatom, vještom modelacijom i izražajnošću lika, svojim portretima ubrzo stječe znatan ugled. Istodobno, oslobođen konvencionalnosti, razvija se u plenerizmu (*Pejzaž s Montmartrea*, 1882; studije iz Fontainebleaua, 1886). Prijelomni je trenutak boravak u Dalmaciji 1884/85, kada slika portrete tamnoga kolorita i studije uz obalu mora, dok djela *Mali Guslač* i *Obitelj Katalinić* — skupni portret renoarovskog ugođaja i boja — najavljuju novi smjer njegova slikarstva. Drugi odlučujući činilac u napuštanju tamne palete jesu razdoblja portretiranja u Engleskoj (1886. i 1888), gdje slika u prirodi (*Laura le Doux*). Taj način nastavlja i u Parizu gdje slika u duhu plenerizma svijetlom paletom i mekšim potezima kista.

Na nagovor F. Račkoga i uz obećanja i narudžbe I. Kršnjavoga, napušta Pariz i Englesku i dolazi u Zagreb (1893—98), gdje potiče intenzivan lik. život. Radom u pleneru presudno djeluje na mladu generaciju hrv. slikara (B. Čikoš-Sesija, O. Iveković, I. Tišov, F. Kovačević i već formirani C. Medović), zbog čega se odnosi s Kršnjavim zaoštravaju. Virtuoznim tehničkim umijećem slika kompozicije velikih formata (*Gundulićev san*, *Dubravka*, *Hrvatski preporod* za zastor Hrvatskoga narodnog kazališta), a mekim slobodnim potezima (*Japanka*) i svijetlom ljestvicom boja s prozračnim, obojenim sjenama, brojne portrete Zagrepčana (*Božena Miletić*, *Moje gnijezdo*). Priređuje samostalne izložbe i izlaže na izložbama tzv. zagrebačke šarene škole, koja prvi put potvrđuje hrv. umjetnost u svijetu (Pešta, Kopenhagen, Petrograd, Pariz); izlaže na venecijanskom Bijenalu i prvoj izložbi secesije u Beču. Kao središnja ličnost lik. i kult. života Zagreba potiče izgradnju ateljea i Umjetničkoga paviljona, osniva Društvo hrvatskih umjetnika i postavlja temelje hrvatske moderne. Nakon polemike u povodu izložbe Hrvatski salon 1898, napušta Zagreb i povlači se u Cavtat (1898—1902), gdje eksperimentira novim tehničkim i kolorističkim izražajnim sredstvima. Uz svijetle portrete i pejzaže intenzivnih boja, u duhu secesije slika kompozicije *Dante na obali* i *Raj*. God. 1902. odlazi u Beč gdje 1903. samostalnom izložbom postiže veliki uspjeh. Iste godine postaje profesor na akademiji u Pragu. U praškom

V. BUKOVAC, *Mlada patricijka*. Zagreb, Moderna galerija

E. BUKTENICA, *Ribarski konvoj*. Zagreb, Galerija primitivne umjetnosti

periodu (1903–22) povlači se iz javnoga života i predaje se pedagoškom radu. Povremeno izlaže s hrv. umjetnicima i češ. likovnim udrugama, te samostalno (1915, 1921). U toj fazi poentističkom manirom u rafiniranoj skali boja traži vibrirajuću atmosferu lika i ambijenta u novim svjetlosno-kolorističkim odnosima. Opčinjen suptilnim nijansama ljudske puti, slika aktove (*Klytia*, *Ružičasti san*), portrete (*I. Vojnović*) i figure u interijeru (*U sjeni*). Dobio je brojne nagrade i odlikovanja i bio član nekoliko akademija. Otvorivši perspektive modernom slikarstvu, bio je najmarkantnija ličnost hrv. likovnoga života na prijelazu stoljeća. Ostala djela: *Portret Ane Fagioni*, 1881; *Crnogorka na sastanku*, 1883; *Portret Petra Katalinića*, 1884; *Muškarac u pejzažu*, oko 1886; *Primorski pejzaž*, 1885; *Mlada patricijka*, 1890; *Portret Katarine Bibica*, 1891; *Portret Ivke Vranicany*, *Portret Gustava Pongratza*, 1893; *Portret C. Medovića*, 1896; *Autoportret*, 1897; *Portret muškarca, Barunica Rukavina, Dedal i Ikar*, 1898; *Trilogija iz Dantea (Raj, 1899; Čistilište, 1900; Pakao, 1902)*; *Adio*, 1903; *Divan*, 1905; *Novi šesir*, *Vruća kupelj*, *Probuđena*, 1908; *Mlada umjetnica*, 1914; *Gđa Hribar sa kćerkom*, 1922.

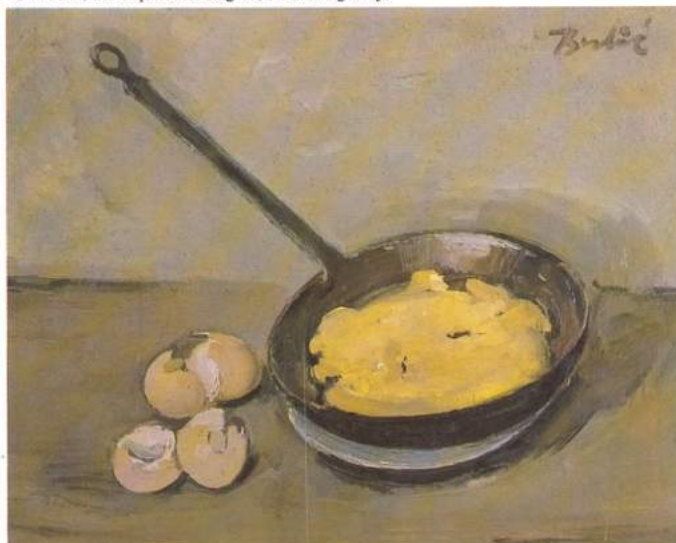
BIBL.: *Moj život*, Zagreb 1918.

LIT.: V. Kružić-Uchytel, Vlaho Bukovac — život i djelo, Zagreb 1968. — Vlaho Bukovac (katalog retrospektive), Zagreb 1988/89. V. K. U.

BUKOVAC-JAVORSKI, Ivanka, slikarica (Cavtat, 9. VII. 1899 — 14. XI. 1978). Kći Vlaho Bukovca. Završila Umjetničku akademiju u Pragu gdje živi i radi od 1968, kada se vraća u Cavtat. Slika toplom gamom pretežno realističke žanr-prizore i figure. Izlagala u Pragu, Parizu, New Yorku i Dubrovniku.

BUKOVINA, Stjepan, naivni slikar i pisac (Šibice kraj Zaprešića, 1935). Njegove slike (*Život iz toplog blata*, 1984; *Prvotropski postanak*, 1985)

B. BULIĆ, *Mrtva priroda*. Zagreb, Moderna galerija

najčešće su ilustracija vlastitih tekstova (*Psihoatomika*); tj. znanstveno-fantastičnoga domišljanja o životu i nastanku svijeta.

LIT.: N. Vrkljan-Križić, Naivi '87 (katalog), Zagreb 1987.

BUKTENICA, Eugen, naivni slikar (Grohote na Šolti, 28. XI. 1914). Zemljoradnik i ribar. Radi crteže od 1946. a slikarstvom se intenzivnije bavi od 1950. Slika mrtve prirode, otočke krajolike, ribare i brodice, pastire i stada, seljake i kraška polja, starice pred crkvama, ptičare na trgovima, mornare u lukama. Boju ravnomjerno razlaže u plohe, dok svjetlost daje kompoziciji ugodaj lirske vedrine. Njegovo je slikarstvo neka vrsta naivnog impresionizma, a njegov prostodušni realizam protuteža onim težnjama u naivnoj umjetnosti u kojima prevladavaju afektivne značajke, naracija i anegdotizam. Izlaže od 1952. Samostalne izložbe imao u Zagrebu (1957, 1970), Splitu (1966, 1973), Hamburgu (1972) i Münchenu (1973).

LIT.: B. Kelemen, Naivno slikarstvo Jugoslavije, Zagreb 1969. — V. Maleković, I. Naifš Croati, Torino 1975. — Naivna umjetnost (katalog), Zagreb 1991. — J. Depolo, Hrvatska naivna umjetnost — 60 godina poslije (katalog), Zagreb 1992. VI. MČ.

BULAT-SIMIĆ, Anka → SIMIĆ-BULAT, ANKA

BULIĆ, Bruno, slikar (Trst, 7. XII. 1903 — Zagreb, 26. XI. 1990). Završio je Višu obrtnu školu za dekorativnu umjetnost u Trstu, zatim je studirao na Akademiji u Veneciji. Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1931 (V. Becić). God. 1932/33. studira u Parizu; po povratku u domovinu profesor je na dominikanskoj gimnaziji u Bolu na Braču. God. 1953 — 69. bio je zaposlen u Restauratorskom zavodu JAZU u Zagrebu.

Od 1947. kopira freske starih hrv. majstora u Stonu, Zadru, Lepoglavi i diljem Istre. Bavi se grafikom i ilustriranjem knjiga (F. Levstik, V. Nazor). Bulićeve psihološke portrete i autoportrete karakteriziraju profinjeni humor, suptilna analiza karaktera i raspoloženja (*Autoportret*, 1934). Često slika dječji portret, naglašena crteža i otvorene boje svjetlijih registara (*Djevojčica u bijelom*, 1946). Mrtve prirode i krajolici slikani su širokim potezom i istaknutim kromatskim vrijednostima što ih čini bliskim postimpresionizmu (*U čast Maneta*, 1938; *Rđa*, 1939; *Četrnaesti ožujak*, 1940). U brojnim sakralnim ciklusima ulja ili fresko-kompozicija potez je snažan, temperamentan i izražajan (franjevački samostan na Košljunu, Gospa van grada u Šibeniku, kapelica Sv. Leopolda Mandića u kapucinskom samostanu u Osijeku). — Prvi put je izlagao 1934. kao gost »Grupe trojice«. Samostalno je izlagao u Zagrebu 1969. Objavljivao autobiografske zapise.

BIBL.: *Uspomene na djetinjstvo u Župi Dubrovačkoj*, Bulletin JAZU, 1957, 2; *Prvi svjetski rat u Poljicama*, Poljica (Gata), 1979, 1; *Moja rodna kuća*, Marulić, 1979, 5.

LIT.: M. Keglević (M. Šeper), Babić — Becić — Miše — Bulić — Šohaj, Hrvatska smotra, 1934, 11 — 12. — Z. Munk, Izložba Trojice i gostiju, Književni horizonti, 1936, 1. — M. Katić, Pola vijeka hrvatske umjetnosti, Novosti, 1. I. 1939. — Z. Munk, Sa izložbe hrvatskih umjetnika, Bruno Bulić, ibid., 1940, 294. — V. Kušan, Bruno Bulić, HR, 1941, 11. — S. Batušić, Bulićeva kopija Rangerove freske, Bulletin JAZU, 1953, 1 — 2. — M. Peić, Bruno Bulić, Vjesnik, 13. XII. 1953. — V. Maleković, Nenametljiva radost slikanja, ibid., 9. XII. 1969. — Z. Tonković, Slikar Bruno Bulić, 15 dana, 1981, 8. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988, str. 203 — 209. D. HČ.

BULIĆ, Frane, arheolog, povjesničar i konzervator (Vranjic, 4. X. 1846 — Zagreb, 29. VII. 1934). Studirao teologiju u Zadru, klasičnu filologiju i arheologiju u Beču. Nakon kraćega prekida studirao epigrafiju i klasičnu arheologiju (Beč). U Zadru, gdje je bio školski nadzornik, djelovao i kao konzervator starina. Iz Zadra je premješten u Split za ravnatelja gimnazije, a u isto doba je ravnatelj Arheološkoga muzeja u Splitu i pokrajinski konzervator starina. Nakon što je umirovljen kao ravnatelj gimnazije, radi isključivo kao arheolog i konzervator. Djeluje više od 50 godina kao istraživač na terenu, konzervator i pisac. Iskapa na Manastirinama 1883 — 90, a zatim ponovno od 1898. pa do konačnoga otkrivanja i prezentiranja spomenika 1906. U periodu između 1890 — 98. otkapa baziliku i groblje na Marusincu. Prvih desetak godina XX. st. posvećuje istraživanju kompleksa episkopalnoga centra u Solinu. Na amfiteatru i zap. nekropoli radi u više navrata. Osim toga istražuje i niz drugih objekata u istomu gradu. Ranosrednjovj. crkvicu Sv. Marte u Biaćima otkriva 1902 — 05. Crkvu Sv. Marije na Otoku u Solinu istražio je 1898, a u više navrata iskapa je starokršč. i ranosrednjovj. crkvu u Gradini u Solinu. Izvan Solina kopao je u Rižinicama, Klapavicama, Grohotama na Šolti i dr. Kao konzervator posvetio se uglavnom zaštiti Dioklecijanove palače. Njegova izdavačka djelatnost vezana je u prvom redu za časopis »Bullettino di archeologia e storia dalmata«; 1884. postaje suizdavač, a zatim izdavač i vlasnik